

مروری بر فعالیتهای مجلس هشتم در حوزه زنان و خانواده

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۲۳۱۶

اسفندماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۲	۱. بررسی طرح‌ها، لوایح و قوانین تصویب شده در حوزه زنان و خانواده
۱۷	۲. عملکرد بانوان نماینده در مجلس هشتم
۲۳	نتیجه‌گیری
۲۴	منابع و مأخذ

مروری بر فعالیتهای مجلس هشتم در حوزه زنان و خانواده

چکیده

گزارش حاضر مرور مختصری است بر عملکرد مجلس هشتم شورای اسلامی در حوزه زنان و خانواده. در بخش اول این گزارش به بررسی عملکرد مجلس هشتم در رابطه با تصویب قوانین، طرح‌ها و لایحه‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده پرداخته شده است.

نتایج گزارش فوق نشان می‌دهد از مجموع ۶۲۸ طرح و لایحه مطرح شده در مجلس هشتم، ۷۳ طرح و لایحه (۱۰ درصد کل طرح‌ها و لوایح) در رابطه با موضوع زنان و خانواده طرح شده است. از این ۷۳ طرح و لایحه، ۲۸ مورد تصویب و تبدیل به قانون شده و ۴۵ طرح و لایحه نیز تصویب نشده یا در انتظار تصویب هستند.

در بین ادوار هشتگانه مجلس شورای اسلامی، دوره‌های چهارم و پنجم بیشترین آمار تصویب قوانین در حوزه زنان و خانواده را - هر یک با ۳۲ قانون مصوب - به خود اختصاص داده‌اند. مجلس هشتم نیز رتبه بعدی را با ۲۸ قانون تصویب شده در حوزه زنان و خانواده داراست. هرچند که آمار فوق را نمی‌توان به علت تمام نشدن دوره کاری مجلس هشتم در حال حاضر قطعی دانست.

در بخش دوم گزارش، فعالیتهای نمایندگان زن مجلس هشتم با توجه به عملکرد آنها در صحن علنی مجلس بررسی شده است. این فعالیتهای شامل تعداد طرح‌های امضا شده، تعداد نطق‌های پیش از دستور، مشارکت در تصویب یا رد طرح و لایحه (پیشنهادها)، تذکرات آیین‌نامه‌ای، تذکرات به مسئولین اجرایی، سؤال از وزیر، استیضاح و موافقت یا مخالفت با رأی اعتماد به وزیر می‌گردد. روش پژوهش این بخش جهت جمع‌آوری عملکرد نمایندگان زن در صحن علنی، مطالعه اسنادی ۳۸۶ مشروح مذاکرات از تاریخ ۱۳۸۷/۳/۸ تا ۱۳۹۰/۹/۳۰ و احصای هر یک از شاخص‌های فوق در رابطه با بانوان نماینده است.

براساس شاخص‌های فوق از میان هشت نماینده زن حاضر در مجلس هشتم، خانم زهره الهیان نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر بیشترین فعالیت را در صحن علنی مجلس داشته است. خانم نیره اخوان‌بیطرف، نماینده مردم اصفهان نیز بیشترین گزارش عملکرد را در حوزه زنان و خانواده به خود اختصاص داده است.

مقدمه

عملکرد مجلس هشتم شورای اسلامی در راستای حمایت از زنان و خانواده را می‌توان در دو بخش کلی مورد بررسی قرار داد:

۱. بررسی طرح‌ها، لوایح و قوانین تصویب شده در حیطه زنان و خانواده

این شاخص به فهم میزان توفیق مجلس هشتم در شناخت مسائل اصلی زنان و خانواده از طریق تصویب قوانین حمایتی از آنها کمک خواهد کرد.

۲. بررسی عملکرد بانوان نماینده در صحن علنی

هرچند فعالیت‌های بانوان نماینده را نباید منحصر به موضوع زنان و خانواده دانست چراکه آنها نماینده تمامی آحاد جامعه نه فقط زنان هستند، اما به علت وجود تجربه زیسته مشترک انتظار می‌رود، زنان نماینده نمایندگان فعال‌تری در حیطه شناخت مسائل و مشکلات زنان و خانواده و حمایت از حقوق آنها باشند. به همین دلیل در این بخش علاوه بر بررسی فعالیت کلی بانوان نماینده در صحن علنی، فعالیت‌های آنها در حوزه زنان و خانواده نیز احصا شده است. در ادامه هر یک از بخش‌های فوق به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است.

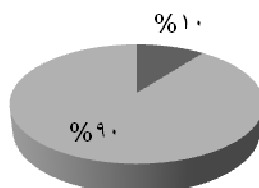
۱. بررسی طرح‌ها، لوایح و قوانین تصویب شده در حوزه زنان و خانواده

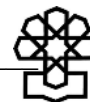
در مجموع ۶۲۸ طرح و لایحه در مجلس هشتم و در طول دوره زمانی ۱۳۸۷/۳/۸ لغایت ۱۳۹۰/۹/۳۰ در دستور کار قرار گرفته که از آن میان، ۷۳ طرح و لایحه در حوزه زنان و خانواده بوده است. این میزان تنها ۱۰ درصد کل طرح‌ها و لوایح مطرح شده در مجلس شورای اسلامی را دربر می‌گیرد.

نمودار ۱. سهم طرح‌ها و لوایح مطرح شده در حوزه زنان و خانواده

از کل طرح‌ها و لوایح

- تعداد طرح‌ها و لوایح مطرح شده در حوزه زنان و خانواده
- تعداد کل طرح‌ها و لوایح

از مجموع ۷۳ طرح و لایحه مطرح شده در حوزه زنان و خانواده، ۲۸ مصوبه تصویب و تبدیل به قانون شده است که از این تعداد، پنج مورد آن مربوط به قانون برنامه پنجم توسعه و قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۰، سه مورد مربوط به قانون مدنی، دو مورد مربوط به عضویت و الحاق ایران در سازمان‌های بین‌المللی، سه مورد مربوط به موافقتنامه‌های همکاری ایران با کشورهای دیگر، چهار مورد مربوط به موضوع فرزندان، دو مورد مربوط به موضوع آموزش، دو مورد مربوط به موضوع جرائم و هفت مورد در رابطه با اشتغال و مشارکت زنان است. ۴۵ طرح و لایحه نیز به دلایل مختلف به تصویب نرسیده یا در انتظار تصویب هستند. در ادامه به صورت مجزا به بررسی هریک از این قوانین، طرح‌ها و لوایح پرداخته شده است.

۱-۱. مروری بر قوانین تصویب شده از سوی مجلس هشتم در حوزه زنان و خانواده

در طول دوره هشتم مجلس شورای اسلامی در مجموع ۲۸ قانون با موضوع زنان و خانواده در حوزه‌های مختلفی چون بهداشت، آموزش، اشتغال و امور فرهنگی - اجتماعی تدوین شده است. از مهمترین این قوانین می‌توان به قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار، اصلاح ماده (۹۴۶) قانون مدنی در زمینه ارث، اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت و... اشاره کرد.

جدول ۱. قوانین دوره هشتم مجلس شورای اسلامی^۱

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار توسط سازمان بهزیستی کشور	۱۳۸۷/۴/۵	ماده واحده - به منظور گسترش پوشش خدمات توانبخشی و حمایتی از یکصد هزار نفر از معلولان و سی هزار نفر از زنان سرپرست خانوار، دولت مجاز است با جابجایی اعتبارات از محل صرفه‌جویی حداکثر تا مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰,۰۰۰) ریال در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد
۲	قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث	۱۳۸۷/۴/۱۶	ماده (۴) - حداقل مبلغ بیمه موضوع این قانون در بخش خسارت بدنی معادل حداقل ریالی دیه یک مرد مسلمان در ماه‌های حرام و در بخش خسارت مالی معادل حداقل دوونیم درصد (۲/۵٪) تعهدات بدنی خواهد بود. بیمه‌گذار می‌تواند برای جبران خسارت‌های بدنی و مالی بیش از حداقل مزبور بیمه اختیاری تحصیل نماید تبصره «۲» - بیمه‌گر موظف است در ایفای تعهدات مندرج در این قانون خسارت وارده به زیان دیدگان را بدون لحاظ جنسیت و مذهب تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت نماید
۳	قانون شوراهای حل اختلاف	۱۳۸۷/۴/۱۸	در بند «الف» ماده (۱۰) این قانون آمده است که اختلاف در اصل نکاح، اصل طلاق، فسخ نکاح، رجوع، نسب قابلیت طرح در شورا را ندارد. ماده (۱۲) این قانون در کلیه اختلافات و دعاوی خانوادگی و سایر دعاوی مدنی دادگاه رسیدگی‌کننده می‌تواند با توجه دعوی یا اختلاف و امکان حل و فصل آن از طریق صلح و سازش فقط برای یک‌بار به مدت حداکثر تا دو ماه موضوع را به شورای حل اختلاف ارجاع نماید

۱. قوانین تصویب شده مجلس شورای اسلامی در دوره هشتم تا آخر آذرماه ۱۳۹۰ دیده شده است.

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۴	قانون موافقتنامه همکاری حقوقی در امور مدنی و کیفری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان	۱۳۸۷/۵/۶	در ماده (۱۷) این قانون به فرزندی گرفتن و سرپرستی از کودکان بدون سرپرست تبعه یکی از طرف‌های متعاقد توسط تبعه طرف متعاقد دیگر و فسخ آن، تابع قوانین و مقررات طرف متعاقدی است که کودک تبعه آن است
۵	قانون موافقتنامه همکاری‌های امنیتی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای وزیران بوسنی و هرزگوین	۱۳۸۷/۵/۲۰	براساس ماده (۱) زمینه‌های همکاری طرفین در موارد زیر خواهد بود: بند «۸» پیشگیری و مقابله با قاچاق انسان به‌ویژه موارد مربوط به سوءاستفاده از زنان و کودکان؛ بند «۱۰» پیشگیری و مبارزه با اعمال مجرمانه علیه جان و مال افراد و سوءاستفاده و ایداء جنسی و دیگر جرائم مشابه که منافی عفت عمومی تلقی می‌گردد؛
۶	قانون اصلاح سن فرزندان ذکور مشمولین صندوقهای بازنشستگی کشوری، لشگری و تأمین اجتماعی و سایر صندوقها در برخورداری از خدمات درمانی	۱۳۸۷/۵/۲۰	ماده واحده - حدنصاب سن برخورداری از خدمات درمانی برای فرزندان ذکور مشمولین صندوقهای بازنشستگی کشوری، لشگری و تأمین اجتماعی و سایر صندوقهای بیمه و بازنشستگی از تاریخ تصویب این قانون به شرط عدم اشتغال به‌کار، به ۲۲ سال افزایش یافته و از سن مذکور به بعد نیز خدمات درمانی کماکان مطابق ضوابط جاری صندوقهای متبوع خواهد بود تبصره - پس از سن ۲۲ سالگی با کسر بیست‌وهفت هزار و پانصد ریال بابت هر فرزند از بیمه‌گذار فرزندان وی می‌توانند از خدمات درمانی آن صندوق بهره‌مند گردند
۷	قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت	۱۳۸۷/۹/۱۳	اصول این کنوانسیون عبارت است از: (چ) برابری بین زن و مرد (ح) احترام به ظرفیت‌های قابل تحول کودکان دارای معلولیت و احترام به حقوق کودکان دارای معلولیت در جهت حفظ هویت خویش

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			<p>بند «۱» ماده (۷) - دولت‌های عضو تمامی تدابیر لازم جهت تضمین اینکه کودکان دارای معلولیت از تمامی حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بر مبنای برابر با سایر کودکان بهره‌مند می‌باشند را اتخاذ خواهند نمود</p> <p>بند «الف» ماده (۸) - افزایش آگاهی در تمامی جامعه از جمله در سطح خانواده در مورد افراد دارای معلولیت و ترویج احترام و منزلت افراد دارای معلولیت و...</p>
۸	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی	۱۳۸۷/۱۱/۶	<p>ماده (۹۴۶) - زوج از تمام اموال زوجه ارث می‌برد و زوجه در صورت فرزنددار بودن زوج یک‌هشتم از عین اموال منقول و یک‌هشتم از قیمت اموال غیرمنقول اعم از عرصه و اعیان ارث می‌برد در صورتی که زوج هیچ فرزندی نداشته باشد سهم زوجه یک‌چهارم از کلیه اموال به ترتیب فوق می‌باشد</p> <p>ماده (۹۴۸) - هرگاه ورثه از اداء قیمت امتناع کنند زن می‌تواند حق خود را از عین اموال استیفا کند</p>
۹	قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور	۱۳۸۷/۱۱/۱۵	<p>مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری مجاز است تا فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف مورد نظر، از محل اعتبار خود در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور و از طریق سایر دستگاه‌های اجرایی به انجام برساند</p>
۱۰	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز ماشین‌ها و مهندسی کشاورزی آسیا و اقیانوسیه	۱۳۸۷/۱۱/۱۶	<p>- پیرو اهداف مشخص شده در بند «۲»، مرکز منطقه‌ای ماشین‌آلات و مهندسی کشاورزی آسیا - اقیانوسیه (APCAEM) دارای وظایف زیر خواهد بود:</p> <p>ت) کمک به کاهش و رفع محرومیت و توسعه روستایی از طریق ایجاد پروژه‌های آزمایشی و نمایشی، اجرای تجربیات حاصله و اختیار دادن به زنان روستایی از طریق ائتلاف آنها در امور ماشینی کردن (مکانیزاسیون) و فعالیت‌های تولیدی از جمله فرآوری محصولات زراعی</p>

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۱	قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۱۳۸۷/۱۲/۲۶	ماده (۴۱) - مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری مجاز است تا فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر، از طریق دستگاه‌های اجرایی و از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به خود در این قانون به انجام برساند
۱۲	قانون اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت	۱۳۸۸/۲/۲۲	ماده واحده - متن زیر به‌عنوان تبصره «۳» به ماده (۱) قانون تنظیم خانواده و جمعیت - مصوب ۱۳۷۲ - الحاق می‌گردد: «تبصره «۳» - فرزند چهارم خانواده‌هایی که یکی از سه فرزند آنها از شمول حمایت‌های قانون خارج شده‌اند و همچنین فرزندان چهارم خانواده‌هایی که فرزند مذکور حاصل از دو یا چندقلو بودن زایمان است، از محدودیت‌های مندرج در ماده (۱) این قانون مستثنا می‌باشند و کلیه امتیازات مندرج در قوانین که برای فرزند سوم پیش‌بینی شده است، به آنان تسری می‌یابد. مفاد این تبصره در مورد خانواده‌هایی که با دارا بودن حداکثر دو فرزند در زایمان بعدی صاحب فرزندان سه‌قلو و بیشتر می‌گردند، نیز مصداق خواهد داشت»
۱۳	قانون جرائم رایانه‌ای	۱۳۸۸/۳/۵	ماده (۱۴) - هرکس به وسیله سیستم‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده محتویات مستهجن را تولید، ارسال، منتشر، توزیع یا معامله کند یا به قصد ارسال یا انتشار یا تجارت تولید یا ذخیره یا نگهداری کند، به حبس از ۹۱ روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد. ماده (۱۵) - هرکس از طریق سیستم‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده مرتکب اعمال زیر شود، به ترتیب زیر مجازات خواهد شد: الف) چنانچه به‌منظور دستیابی افراد به محتویات مستهجن، آنها را تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع کند یا فریب دهد یا شیوه دستیابی به آنها را تسهیل کند یا آموزش

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			<p>دهد، به حبس از ۹۱ روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات. ارتکاب این اعمال در خصوص محتویات مبتذل موجب جزای نقدی از دو تا پنج میلیون ریال است</p> <p>تبصره - مفاد این ماده و ماده (۱۴) شامل آن دسته از محتویاتی نخواهد شد که برای مقاصد علمی یا هر مصلحت عقلایی دیگر تهیه یا تولید یا نگهداری یا ارائه یا توزیع یا انتشار یا معامله می‌شود</p>
۱۴	قانون اصلاح ماده (۱۳۴) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰	۱۳۸۸/۳/۲۷	<p>ماده واحده - در ماده (۱۳۴) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰- پس از عبارت «و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی» عبارت «و مهدهای کودک در مناطق کمتر توسعه‌یافته و روستاها» اضافه می‌شود</p>
۱۵	قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار)	۱۳۸۸/۵/۱۸	<p>ماده (۱) - از تاریخ ابلاغ این قانون، استادکاران و کارگران قالی و فرش دستباف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاه‌های خانگی تکباف قالی و فرش و یا تحت پوشش تعاونی‌های قالی و فرش و مجتمع‌های کوچک و بزرگ مربوطه و همچنین شاغلان صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه‌های مصوب شناسه‌دار (کددار) صنایع دستی ایران که به‌صورت تمام‌وقت به مشاغل یاد شده اشتغال دارند، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند. بیست درصد (۲۰٪) سهم دولت و هفت درصد (۷٪) سهم بیمه شده خواهد بود. در صورت وجود کارفرما، با پرداخت سه درصد (۳٪) سهم کارفرما بیمه یاد شده شامل بیمه بیکاری نیز خواهد بود</p> <p>تبصره «۴» - شاغلین خانگی و یا پاره‌وقت موضوع این قانون می‌توانند از مزایا و تسهیلات مزبور بهره‌مند گردند</p>
۱۶	قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش	۱۳۸۸/۷/۱۵	<p>در ماده (۶) این قانون دولت موظف می‌شود از تاریخ تصویب این قانون و براساس جزء «۲» بند «و» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه و بند «ج» ماده (۲۴) قانون</p>

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			خدمات کشوری نهصد نفر از مریبان پیش‌دبستانی با داشتن شرایطی به استخدام آموزش و پرورش در بیاورد
۱۷	قانون اصلاح ماده (۱۴) قانون حقوق و مزایای مستمر، پس انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸ و ماده (۱۹۰) قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ و الحاق ماده (۱۸۷) مکرر به قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰	۱۳۸۸/۹/۱۸	«به عائله تحت تکفل آن گروه از کارکنان نیروهای مسلح که پس از سال ۱۳۶۸ با داشتن حداقل پانزده سال تمام سابقه خدمت براساس نظر مراجع قضایی و هیئت‌های مربوط به رسیدگی به تخلفات نیروهای مسلح اخراج شده‌اند براساس نظر هیئت‌های یاد شده، ماهیانه وجوهی معادل سه‌پنجم حقوق بازنشستگی آنان پرداخت می‌شود»
۱۸	قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۱۳۸۸/۱۲/۲۴	ماده (۱۶) بند «ح» - مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری مجاز است تا فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرایی و از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به خود در این قانون به انجام برساند
۱۹	قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی	۱۳۸۹/۱/۲۹	ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون سهمیه‌بندی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی (اعم از رشته‌های پزشکی و غیرپزشکی) در کلیه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی بجز مواردی که در ذیل آمده ممنوع است: ۱. قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و اصلاحات بعدی شامل ایثارگران، جانبازان، خانواده مفقودالائرها و شهدا به قوت خود باقی است ۲. صد درصد (۱۰۰٪) پذیرش در رشته‌های تخصصی زنان و زایمان به خانم‌ها اختصاص می‌یابد
۲۰	قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی	۱۳۸۹/۲/۲۲	ماده (۲) - منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن‌دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد موضوع ماده (۳)، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			واحدهای مسکونی همجوار شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد براساس این قانون دولت موظف است از این مشاغل حمایت نماید
۲۱	قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون نحوه اجراء قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۶۴	۱۳۸۹/۲/۲۲	<p>ماده (۱) - متن زیر به‌عنوان تبصره ذیل ماده (۱) قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه‌وقت بانوان مصوب ۱۳۶۴/۱/۱۸ الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره - رعایت شرط رسمی و ثابت بودن در مورد بانوان کارمندی که فرزند معلول با درجه معلولیت شدید و خیلی شدید دارند که به تشخیص سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد الزامی نیست</p> <p>ماده (۲) - متن زیر به انتهای تبصره ماده (۷) قانون فوق اضافه و دو تبصره به شرح زیر به ماده مذکور الحاق می‌گردد:</p> <p>«محدودیت سه سال در مورد بانوان کارمندی که فرزند معلول دارند لازم‌الرعايه نمی‌باشد»</p> <p>تبصره «۲» - سنوات خدمت نیمه‌وقت بانوانی که دارای فرزند معلول هستند به شرط پرداخت کسور بازنشستگی و حق بیمه مربوط به کارفرما و کارمند توسط فرد متقاضی به نسبت تمام حقوق گروه و پایه و یا حقوق ثابت و فوق‌العاده شغل و یا عناوین مشابه مازاد بر سه سال از لحاظ حقوق بازنشستگی در حکم خدمت تمام‌وقت محسوب می‌شود</p>
۲۲	قانون اصلاح بند «ل» ماده (۶۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵	۱۳۸۹/۴/۳۰	<p>ماده واحده - بند «ل» ماده (۶۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن به صورت زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ل) فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد و توسعه</p>

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقای فرهنگی اقشار مختلف به‌ویژه جوانان و بانوان و برنامه‌ریزی در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی، تهیه جغرافیای تاریخی و شناسنامه روستا و دانش بومی و سایر امور با هماهنگی مراجع ذیربط
۲۳	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۶) قانونی مدنی اصلاحی ۱۳۸۷	۱۳۸۹/۵/۲۶	ماده واحده - تبصره ذیل به ماده (۹۴۶) قانون مدنی اصلاحی مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۶ الحاق می‌گردد تبصره - مفاد این ماده درخصوص وراثت متوفایی که قبل از تصویب آن فوت کرده ولی هنوز ترکه او تقسیم نشده است نیز لازم‌الاجراست.
۲۴	قانون موافقتنامه همکاری‌های امنیتی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت قطر	۱۳۸۹/۱۰/۱	براساس ماده (۱) زمینه‌های همکاری طرفین در مواردی از جمله پیشگیری و مقابله با قاچاق انسان به‌ویژه موارد مربوط به سوءاستفاده از زنان و کودکان خواهد بود
۲۵	قانون برنامه پنجم توسعه	۱۳۸۹/۰۱/۱۵	ماده (۳۹) - توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند به‌ویژه زنان سرپرست خانوار و معلولان نیازمند با تأکید بر برنامه‌های اجتماع‌محور و خانواده‌محور ماده (۴۳) - تأسیس مراکز و ارائه هرگونه خدمات مشاوره‌ای روان‌شناختی - اجتماعی متناسب با فرهنگ اسلامی - ایرانی و با تأکید بر تسهیل ازدواج جوانان و تحکیم بنیان خانواده ماده (۱۹۶) - بند «د» و «ط» استفاده از نخبگان بسیجی برای مشاوره، تولید فکر و توسعه فرهنگ عفاف و حجاب و تحکیم بنیان خانواده ماده (۲۰۹) بند «ب» - اقدامات لازم دستگاه‌ها برای اجرای طرح جامع عفاف و حجاب و متناسب‌سازی محیط خدمتی با اقتضائات جامعه اسلامی ماده (۲۲۷) - تهیه و تدوین «سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی» ماده (۲۳۰) - تدوین و تصویب «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» مشتمل بر

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			محورهای تحکیم بنیان خانواده، بازنگری قوانین و مقررات مربوطه، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، توسعه و ساماندهی امور اقتصادی معیشتی با اولویت ساماندهی مشاغل خانگی برای زنان سرپرست خانوار و زنان بدسرپرست و...
۲۶	قانون تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶	۱۳۸۹/۱۲/۱۰	براساس قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶ به دولت اجازه داده می‌شود کارکنان رسمی، پیمانی و قراردادی وزارتخانه‌ها و مؤسسه‌های دولتی را که حداقل ۲۵ سال سابقه خدمت داشته باشند با حداکثر پنج سال سنوات ارفاقی بدون شرط سنی در صورت تقاضای کارکنان و موافقت دستگاه متبوع خود بازنشسته شوند. براساس این قانون، پاداش پایان خدمت این کارکنان براساس ۳۰ سال پرداخت می‌شود. همچنین، حداقل سنوات قابل قبول برای استفاده بانوان شاغل از این حکم بیست سال بوده و حداکثر سنوات ارفاقی آنان پنج سال خواهد بود
۲۷	قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور*	۱۳۹۰/۲/۱۹	<p>ماده (۸۹) - مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مجازند تا فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرایی و از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به‌خود در این قانون به انجام برسانند</p> <p>ماده (۹۱) - سازمان تأمین اجتماعی موظف است به افرادی که حداقل ده سال حق بیمه پرداخت نموده‌اند و به سن شصت سال برای مردان و پنجاه‌وپنج سال برای زنان رسیده‌اند یا به هر دلیلی به تشخیص کمیسیون‌های موضوع ماده (۹۱) تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۴/۴/۳ و اصلاحات بعدی آن در سنین کمتر از موارد فوق ازکارافتاده شده‌اند ولی از حق مستمری برخوردار نمی‌شوند؛ متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه، حقوق بازنشستگی آنان را پرداخت نماید</p> <p>ماده (۱۰۳) - صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی و بیمه‌ای مکلفند تمام</p>

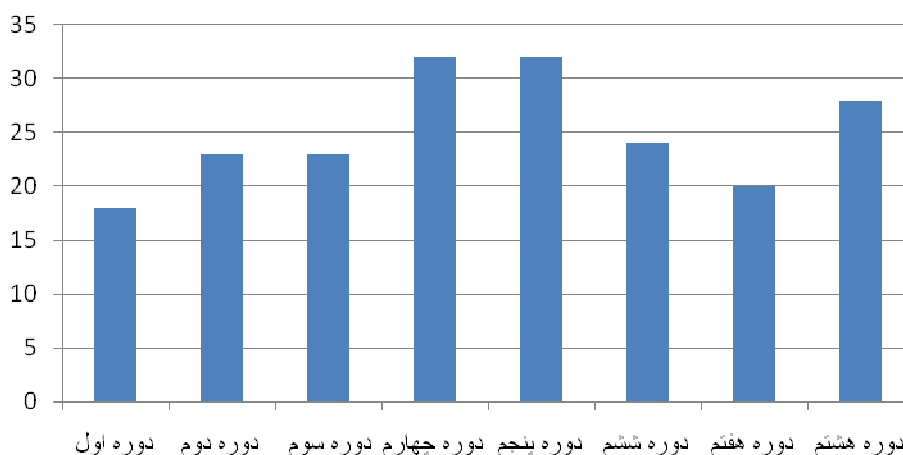
ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
			اعتبارات پیش‌بینی شده مندرج در قانون بودجه، که پس از طی مراحل در اختیار آنها قرار می‌گیرد به انضمام دیگر منابع داخلی خود و سایر منابع حاصله را به‌طور کامل به حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران یا مستمری‌بگیران اختصاص دهند و پرداخت نمایند و هزینه‌های نیروی انسانی و سایر هزینه‌ها را ضمن صرفه‌جویی، از محل منابع داخلی خود تأمین و پرداخت نمایند. مستمری زنان بی‌سرپرستی که اقدام به ازدواج می‌کنند، برقرار می‌ماند
۲۸	قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی	۱۳۹۰/۸/۲۲	مواد (۳۲) و (۳۳) این قانون به موارد معافیت مشمولین از انجام خدمت دوره ضروری می‌پردازد: - یگانه مراقب یا نگهدارنده مادر فاقد شوهر - تنها برادر تکی سرپرست خواهر فاقد پدر، همسر و فرزند ذکور غیر محجور - مشمولی که همسرش فوت نموده و از او دارای فرزند صغیر بوده مادامی که ازدواج مجدد نکرده است و یا همسری دارد که بعد از ازدواج معلول شده و نیازمند مراقبت باشد - و...

* از آنجا که در قانون بودجه سال ۱۳۹۰، مواد متعددی مربوط به حوزه زنان و خانواده می‌گردد و اشاره به تمامی آنها در گزارش پیش‌رو امکانپذیر نبوده، تنها به برخی از مواد اشاره شده است. این مسئله در مورد برنامه پنجم توسعه نیز صدق می‌کند.

۱-۲. مروری بر عملکرد مجلس هشتم در مقایسه با دوره‌های گذشته

در طول هشت دوره مجلس شورای اسلامی، قانونگذار تلاش کرده قوانین متعددی را در راستای حمایت از زنان و خانواده در حوزه‌های مختلف بهداشت، آموزش، اشتغال و امور فرهنگی - اجتماعی تصویب نماید. مروری بر قوانین تصویب شده در طول هشت دوره مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد، دوره چهارم و پنجم مجلس شورای اسلامی هر یک با ۳۲ قانون در حوزه زنان و خانواده بیشترین تعداد قانونگذاری را در این حوزه داشته‌اند.^۱ همان‌طور که ذکر شد، مجلس هشتم در مجموع ۲۸ قانون را در زمینه زنان و خانواده به تصویب رسانده که در مقایسه با دوره قبل از رشد ۴۰ درصدی برخوردار است. هرچند آمار ذکر شده تمامی قوانین تصویب شده در حوزه زنان و خانواده را دربر نمی‌گیرد چرا که هنوز دوره هشتم به پایان نرسیده است. در ادامه تعداد قوانین تصویب شده در حوزه زنان و خانواده به تفکیک دوره‌های مختلف مجلس مورد بررسی قرار گرفته است.

نمودار ۲. مقایسه تعداد قوانین هشت دوره مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده

۱-۳. مروری بر طرح‌ها و لوایح تصویب نشده در حوزه زنان و خانواده^۲

در طول دوره هشتم مجلس شورای اسلامی، ۴۵ طرح و لایحه از مجموع ۷۳ طرح و لایحه در حوزه زنان و خانواده تصویب نشده‌اند. برخی از این طرح‌ها و لوایح در حال حاضر در کمیسیون‌های تخصصی مجلس در حال بررسی می‌باشند. برخی دیگر از آنها نیز به علت درج محتوای آنها در

۱. تعداد قوانین دوره‌های گذشته مجلس شورای اسلامی در حوزه زنان و خانواده از گزارش «موردی بر قوانین هفت دوره مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده» دفتر فرهنگی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به شماره مسلسل ۱۰۶۱۸ استخراج شده است.

۲. طرح‌ها و لوایح مطرح شده در مجلس هشتم تا پایان آذرماه ۱۳۹۰ دیده شده است.

سایر طرح‌ها و لوایح منتفی بوده و بایگانی شده‌اند. لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان، لایحه حمایت از خانواده، طرح الزام دانشگاه‌ها به پذیرش دانشجویان دختر در محل سکونت آنها، لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست، لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان از مهمترین طرح‌ها و لوایح مطرح در کمیسیون‌ها هستند.

جدول ۲. طرح‌ها و لوایح تصویب نشده

ردیف	عنوان	اعلام وصول	کمیسیون	آخرین وضعیت
۱	طرح اداره سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران ^(۱)	دوره هفتم	فرهنگی	کمیسیون
۲	لایحه استفساریه قانون الزام دولت به اقدام قانونی به منظور ایجاد نظام هماهنگ و فراگیر پرداخت مستمری بازنشستگان	دوره هفتم	اجتماعی	بایگانی ^(۲)
۳	طرح تشکیل شورای عالی خانواده	دوره هفتم	فرهنگی	بایگانی ^(۳)
۴	طرح رسیدگی به داریی مقامات، مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران	دوره هفتم	قضایی	مجمع
۵	لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	کمیسیون
۶	لایحه اصلاح بند «و» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه درخصوص نحوه مصرف منابع حاصل از صرفه‌جویی بنزین	۱۳۸۷/۴/۲	برنامه	بایگانی ^(۴)
۷	لایحه اصلاح ماده (۱۱۱۷) قانون مدنی	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	کمیسیون ^(۵)
۸	لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل‌های اول و دوم الحاقی به کنوانسیون ژنو مصوب ۱۹۷۷ (تقاضای اولویت واصل شده است)	۱۳۸۷/۴/۲	امنیت	کمیسیون
۹	لایحه الحاق یک تبصره به ماده واحده قانون اعطای مرخصی بدون حقوق مستخدمین رسمی یا ثابت که همسر آنان به خارج از کشور اعزام می‌شوند	۱۳۸۷/۴/۲	اجتماعی	رد شد
۱۰	لایحه تشکیل صندوق‌های حمایت اجتماعی جوانان و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی استانی (مهر امام رضا (ع))	۱۳۸۷/۴/۲	اجتماعی	کمیسیون
۱۱	لایحه شفاف‌سازی و رسیدگی به اموال و داریی‌های مسئولین کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	کمیسیون
۱۲	لایحه مجازات اسلامی (کلیات، حدود، قصاص، دیات)	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	کمیسیون
۱۳	لایحه مجازات‌های اجتماعی جایگزین زندان	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	کمیسیون
۱۴	لایحه حمایت خانواده	۱۳۸۷/۴/۲	قضایی	در دستور
۱۵	طرح تشدید مجازات جرائم اخلال در امنیت روانی جامعه	۱۳۸۷/۴/۱۲	قضایی	کمیسیون
۱۶	طرح نظارت و هماهنگی در هدفمند کردن یارانه‌ها	۱۳۸۷/۵/۱۳	ویژه	بایگانی ^(۶)
۱۷	لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون بین‌المللی آموزش اولیا	۱۳۸۷/۵/۱۶	آموزش	کمیسیون
۱۸	طرح دریافت یارانه‌ها و بهای خدمات شهری و روستایی از نیروی کار خارجی شاغل در کشور	۱۳۸۷/۵/۲۰	اقتصادی	بایگانی ^(۷)

ردیف	عنوان	اعلام وصول	کمیسیون	وضعیت آخرین
۱۹	طرح الزام دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی به پذیرش دانشجویان دختر در محل سکونت آنها	۱۳۸۷/۶/۲۷	آموزش	کمیسیون
۲۰	طرح خدمات‌رسانی به ایثارگران	۱۳۸۷/۸/۱۹	اجتماعی	کمیسیون
۲۱	لایحه آیین دادرسی کیفری	۱۳۸۷/۱۱/۶	قضایی	در دستور
۲۲	لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست	۱۳۸۷/۱۲/۵	اجتماعی	کمیسیون
۲۳	طرح دفاتر رسمی ازدواج و طلاق و قانون سردفتران ازدواج و طلاق	۱۳۸۸/۵/۴	قضایی	اداره کل
۲۴	طرح مقررات امور پزشکی، دارویی و مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی	۱۳۸۸/۵/۷	بهداشت	کمیسیون
۲۵	طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۱۳۸۸/۹/۲۲	برنامه	بایگانی ^(۸)
۲۶	طرح اصلاح تبصره ماده (۹) قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۸۷/۵/۶	۱۳۸۸/۱۰/۱۶	آموزش	کمیسیون
۲۷	طرح امر به معروف و نهی از منکر	۱۳۸۹/۳/۲	شوراها	کمیسیون
۲۸	طرح بیمه بیکاری و حمایت از بیکاران متقاضی کار	۱۳۸۹/۴/۲۹	اجتماعی	در دستور
۲۹	طرح اصلاح جزء «ط» بند (۳) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۱۳۸۹/۵/۳۱	برنامه	بایگانی ^(۹)
۳۰	طرح نظارت مجلس بر امور نمایندگان	۱۳۸۹/۷/۴	مشترک	کمیسیون
۳۱	طرح احتساب سابقه تدریس معلمان حق‌التدریس استخدامی در آموزش و پرورش	۱۳۹۰/۳/۳	اجتماعی	کمیسیون
۳۲	لایحه موافقتنامه همکاری حقوقی و قضائی در امور مدنی و احوال شخصیه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عراق	۱۳۹۰/۴/۲۸	قضایی	در دستور
۳۳	طرح اداره نظارت بر سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۰/۴/۲۹	فرهنگی	مسترد
۳۴	طرح تشدید مبارزه با جرائم خشونت‌بار	۱۳۹۰/۵/۹	قضایی	کمیسیون
۳۵	طرح اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی مصوب ۱۳۸۵	۱۳۹۰/۵/۱۱	قضایی	در دستور
۳۶	طرح استفساریه بند «۴» ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۹۰/۵/۱۱	اجتماعی	در دستور
۳۷	طرح الحاق یک بند به قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور	۱۳۹۰/۷/۵	برنامه	آماده رد
۳۸	طرح الحاق یک تبصره به قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز ازکارافتاده و مفقودالاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحیه بعدی آن	۱۳۹۰/۷/۵	اجتماعی	بایگانی ^(۱۰)
۳۹	طرح اداره صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۰/۷/۲۶	فرهنگی	کمیسیون
۴۰	طرح اصلاح ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی اصلاحی مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۷	۱۳۹۰/۷/۲۶	آموزش	کمیسیون

ردیف	عنوان	اعلام وصول	کمیسیون	آخرین وضعیت
۴۱	طرح نظام جامع رسانه‌های همگانی	۱۳۹۰/۸/۲۲		کمیسیون
۴۲	لایحه بیمه بیکاری			کمیسیون
۴۳	لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان			کمیسیون
۴۴	طرح اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۰/۹/۸	اجتماعی	کمیسیون
۴۵	طرح کمک به اجرای مأموریت‌های فرهنگی جوانان بسیج	۱۳۹۰/۹/۸	برنامه بودجه و محاسبات	کمیسیون

- (۱) عناوین برخی از طرح‌ها و لوایح ممکن است در ظاهر مرتبط به حوزه زنان و خانواده نباشد، اما برخی از مواد آن مرتبط با حوزه زنان و خانواده است.
- (۲) به‌علت درج محتوای آن در سایر طرح‌ها و لوایح، موضوع منتفی بوده و در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ بایگانی شده است.
- (۳) به‌علت درج محتوای آن در سایر طرح‌ها و لوایح، موضوع منتفی بوده و در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۱۳ بایگانی شده است.
- (۴) به‌علت درج محتوای آن در سایر طرح‌ها و لوایح، موضوع منتفی بوده و در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۴ بایگانی شده است.
- (۵) در لایحه حمایت خانواده مد نظر کمیسیون قضایی قرار گرفت و از دستور خارج شد.
- (۶) به‌علت درج محتوای آن در سایر طرح‌ها و لوایح، موضوع منتفی بوده و در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳ بایگانی شده است.
- (۷) این طرح به تصویب کمیسیون نرسیده و رد شده است و پس از پایان مهلت یک‌ماهه مقرر بر اساس ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی و عدم درخواست ازسوی نمایندگان محترم و یا دولت در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۹ بایگانی شده است.
- (۸) به‌علت درج محتوای آن در سایر طرح‌ها و لوایح، موضوع منتفی بوده و در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۴ بایگانی شده است.
- (۹) این طرح به تصویب کمیسیون نرسیده و رد شده است و پس از پایان مهلت یک‌ماهه مقرر بر اساس ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی و عدم درخواست ازسوی نمایندگان محترم و یا دولت در تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۹ بایگانی شده است.
- (۱۰) این طرح به تصویب کمیسیون نرسیده و رد شده است و پس از پایان مهلت یک‌ماهه مقرر بر اساس ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی و عدم درخواست ازسوی نمایندگان محترم و یا دولت در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲ بایگانی شده است.

۲. عملکرد بانوان نماینده در مجلس هشتم

یکی از افتخارات عظیم انقلاب اسلامی نقش پررنگ زنان در جریان انقلاب و دفاع مقدس است. حضور ۴ زن نماینده در اولین دوره مجلس شورای اسلامی و در فضای جامعه آن دوره، نشان‌دهنده این حضور پررنگ و تأثیرگذار است. سیر حضور زنان تا دوره پنجم مجلس شورای اسلامی روندی صعودی داشته، به‌گونه‌ای که از ۱/۴۳ درصد در دوره اول به ۵/۶ درصد در دوره پنجم رسیده است، اما پس از دوره پنجم سیر نزولی یافته و این میزان در دوره هشتم به تنها ۲/۷۵ کل نمایندگان (هشت نماینده زن در مقابل ۲۷۷ نماینده مرد) رسیده است.

جدول ۳. تعداد بانوان نماینده مجلس شورای اسلامی
به تفکیک دوره‌های مختلف مجلس^۱

ادوار نمایندگی	تعداد زنان	درصد زنان
دوره اول	۴	۱/۴۳
دوره دوم	۴	۱/۴۸
دوره سوم	۴	۱/۴۹
دوره چهارم	۹	۳/۴
دوره پنجم	۱۴	۵/۶
دوره ششم	۱۳	۴/۳۷
دوره هفتم	۱۳	۴/۶۲
دوره هشتم	۸	۲/۷۵

از میان هشت نماینده زن پذیرفته شده در دوره هشتم مجلس، خانم نیره اخوان بیطرف در دوره‌های پنجم و هفتم و خانم‌ها آجورلو، آلیا، افتخاری، شریعتی و رهبر سابقه حضور در مجلس هفتم را داشته‌اند.

خانم الهیان و خانم صفایی نیز برای اولین بار در مجلس هشتم حضور پیدا کرده‌اند. نگاهی به سطح تحصیلات این بانوان نشان از حضور سه تحصیلکرده دوره دکتری، پنج دارنده کارشناسی ارشد در حوزه‌های مختلف پزشکی و انسانی دارد. خانم‌ها آجورلو و شریعتی علاوه بر تحصیلات دانشگاهی دارای تحصیلات حوزوی نیز هستند.

در جدول ۴ سابقه هریک از این بانوان نماینده و عضویت آنها در کمیسیون‌ها و فراکسیون‌های مجلس مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. بهزاد رضوی و آرین قلی‌پور، مهندسی فرهنگی ضرورت نهادی شدن فرهنگ مشارکت سیاسی زنان، ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال سوم، ش ۲۹-۴۰، فروردین و اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۹، شورای عالی انقلاب فرهنگی.

جدول ۴. آشنایی با نمایندگان زن در دوره هشتم^۱

ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه انتخابیه	میزان تحصیلات		سابقه نمایندگی	سابقه اشتغال	عضو کمیسیون	عضو فراکسیون
			حوزوی	دانشگاهی				
۱	فاطمه آجورلو	کرج، اشتهارد و آسارا	سطح دو	فوق لیسانس روانشناسی شخصیت دانشجوی دکترا	هفتم	مدرس حوزه و دانشگاه- عضو هیئت علمی	آموزش و تحقیقات	زنان
۲	فاطمه آلیا	تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر	-	کارشناسی ارشد علوم سیاسی کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی	هفتم	پژوهشگر، مدرس مراکز تربیت معلم، قائم مقام امور زنان سازمان صداوسیما	امنیت ملی و سیاست خارجی	زنان، اصولگرایان، حمایت از حقوق معلولان
۳	نیره اخوان بیطرف	اصفهان	-	فوق لیسانس فقه و مبانی اسلامی	پنجم- هفتم	مسئول امور بانوان مراکز سیگانه صداوسیما، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی	قضایی و حقوقی	زنان، مدیریت شهری و روستایی
۴	لاله افتخاری	تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر	-	دکترای الهیات (علوم قرآن و حدیث)	هفتم	استادیار دانشگاه، مدیر گروه	آموزش و تحقیقات	زنان، قرآن و عترت، فرزندان، شاهد، غدیر، حمایت از نوآوران، نخبگان و مخترعان
۵	زهره الهیان	تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر	-	دکترای پزشکی (متخصص داخلی)	-	مسئول بسیج خواهران دانشگاه های کشور	امنیت ملی و سیاست خارجی	زنان، جمعیت و توسعه، سازمان های مردم نهاد، حمایت از حقوق معلولان

۱. اطلاعات موجود در این جدول از کتاب «معرفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی - دوره هشتم» استخراج شده است.

عضو فراکسیون	عضو کمیسیون	سابقه اشتغال	سابقه نماینده‌گی	میزان تحصیلات		حوزه انتخابیه	نام و نام خانوادگی	ردیف
				دانشگاهی	حوزوی			
زنان، محیط زیست و توسعه پایدار، مبارزه با دخانیات	اجتماعی	رئیس کمیسیون بانوان خراسان، پژوهشگر صداوسیما، مدرس حوزه و دانشگاه	هفتم	فوق‌لیسانس مدیریت و برنامه‌ریزی	سطح	مشهد و کلات	عفت شریعتی کوه بنایی	۶
زنان، قرآن و عترت، حمایت از حقوق معلولان	فرهنگی	دبیر شورای عالی سیاستگذاری اینترنت صداوسیما، مدیر طرح و توسعه سیستم‌های رایانه‌ای سازمان	هفتم	فوق‌لیسانس ارتباط تصویری	-	تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر	فاطمه رهبر	۷
زنان، فناوری‌های پیشرفته	آموزش و تحقیقات	استاد دانشگاه، مشاور استاندار، هیئت علمی مشاور برنامه‌ریزی مرکز درمان ریاست جمهوری	-	دکترای مدیریت آموزشی	-	تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر	طیبه صفایی	۸

عملکرد نمایندگان مجلس شورای اسلامی را می‌توان با توجه به فعالیت‌های آنها در حوزه‌های مختلفی چون:

۱. صحن علنی مجلس: نطق‌ها، پیشنهادات، نظرات در رابطه با طرح‌ها و لوایح، فعالیت‌هایی نظارتی چون سؤال از وزیر، استیضاح و...
 ۲. فعالیت‌های بین‌المللی: ملاقات با هیئت‌های خارجی، پارلمانی و مقامات دولتی سایر کشورهای عضو در گروه‌های دوستی پارلمان‌ها و ...،
 ۳. فعالیت در کمیسیون‌های تخصصی مجلس،
 ۴. فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی در فضای جامعه، سنجید.
- گزارش پیش‌رو مهمترین بخش این فعالیت‌ها یعنی عملکرد در صحن علنی مجلس را به علت تأثیر عمده‌ای که بر روند قانونگذاری ایفا می‌کند، مورد بررسی قرار داده است.
- روش پژوهش: جهت بررسی عملکرد بانوان نماینده مجلس هشتم در مجموع ۳۸۶ مشروح مذاکرات از تاریخ ۱۳۸۷/۳/۸ لغایت ۱۳۹۰/۹/۳۰ مورد مطالعه قرار گرفته است.
- لازم به ذکر است، بررسی فوق صرفاً یک بررسی کمی است و به کیفیت عملکرد نمایندگان ورود نکرده است.

شاخص‌های مورد بررسی در این پژوهش، جهت فهم عملکرد بانوان نماینده عبارتند از:

۱. تعداد طرح‌های امضا شده،
 ۲. تعداد نطق‌های پیش از دستور،
 ۳. مشارکت فعال در تصویب طرح و لایحه، این مشارکت شامل پیشنهادات، موافقت یا مخالفت با طرح‌ها و لوایح می‌گردد.
 ۴. تذکرات آیین‌نامه‌ای،
 ۵. تذکرات به مسئولین اجرایی (فعالیت‌های نظارتی)،
 ۶. سؤال از وزیر، استیضاح وزیر.
- در جدول ۵ هریک از شاخص‌های فوق به تفکیک نمایندگان زن احصا شده است.

جدول ۵. عملکرد نمایندگان زن در صحن علنی

ردیف	نام و نام خانوادگی	تعداد طرح‌های امضا شده	تعداد نطق‌های پیش از دستور	مشارکت فعال در تصویب طرح یا لایحه پیشنهاد/موافق یا مخالف	تذکرات آیین‌نامه‌ای	تذکرات به مسئولین اجرایی	سؤال از وزیر/استیضاح / رأی اعتماد	جمع عملکرد در صحن علنی
۱	فاطمه آجورلو	۱۶	۵	۷	۸	۱۰	۳	۴۹
۲	فاطمه آلیا	۳۳	۳	۱۲	۲	۶	۲	۵۸
۳	نیره اخوان بیطرف	۳۴	۱۳	۲۷	۵	۹	۱	۸۹
۴	لاله افتخاری	۲۷	۵	۱۱	۷	۱۲	-	۶۲
۵	زهره الهیان	۳۱	۵	۳۴	۲۱	۱۳	۳	۱۰۷
۶	عفت شریعتی کوه‌بنایی	۲۴	۳	-	-	۳	۱	۳۱
۷	فاطمه رهبر	۳۷	۴	۷	۱۰	۱۰	-	۶۸
۸	طیبه صفایی	۲۷	۴	-	۱	۸	۱	۴۱

همانطور که ملاحظه می‌شود از میان هشت نماینده مذکور، خانم زهره الهیان نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر با ۱۰۷ مورد فعالیت در صحن علنی بیشترین رتبه را در شاخص‌های فوق کسب کرده است. خانم نیره اخوان بیطرف نماینده مردم اصفهان رتبه بعدی را با ۸۹ مورد فعالیت داراست.

برای فهم اینکه هریک از نمایندگان فوق تا چه میزان در حوزه زنان و خانواده فعالیت داشته‌اند، با رجوع به مشروح مذاکرات و احصای هریک از شاخص‌های فوق در رابطه با فعالیت در حوزه زنان و خانواده به جدول زیر دست می‌یابیم.

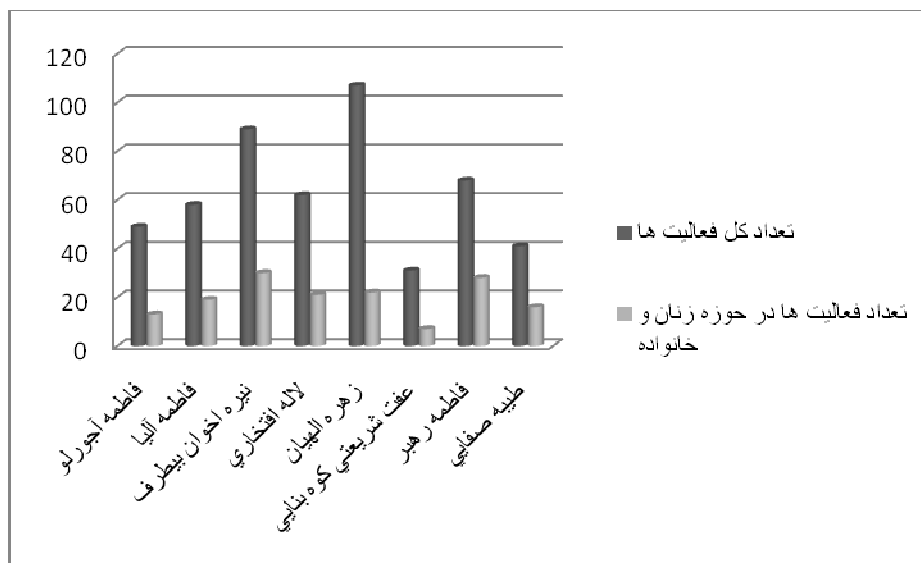
جدول ۶. عملکرد بانوان نماینده مجلس هشتم در رابطه با حوزه زنان و خانواده

عنوان	فاطمه آجورلو	فاطمه آلیا	نیره اخوان بیطرف	لاله افتخاری	زهره الهیان	عفت شریعتی	فاطمه رهبر	طیبه صفایی
عملکرد در صحن علنی مجلس	۴۹	۵۸	۸۹	۶۲	۱۰۷	۳۱	۶۸	۴۱
عملکرد در صحن علنی مجلس در حوزه زنان و خانواده	۱۳	۱۹	۳۰	۲۱	۲۲	۷	۲۸	۱۶

همانطور که از جدول فوق برمی آید و با کم کردن فعالیت‌های مختلف نمایندگان زن از عملکرد آنها در حوزه زنان و خانواده، خانم نیره اخوان بیطرف با ۳۰ مورد عملکرد در حوزه زنان و خانواده بیشترین تلاش را در حوزه زنان و خانواده داشته است؛ خانم فاطمه رهبر نیز با ۲۸ مورد فعالیت در حوزه زنان و خانواده رتبه بعد را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۳. عملکرد نمایندگان زن در صحن علنی در طول دوره هشتم مجلس شورای اسلامی

نتیجه‌گیری

در گزارش فوق عملکرد مجلس هشتم شورای اسلامی در حوزه زنان و خانواده از آغاز این دوره در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۸ تا ۱۳۹۰/۹/۳۰ در دو بخش:

- مروری بر طرح‌ها، لوایح و قوانین تصویب شده در حوزه زنان و خانواده،

- عملکرد بانوان نماینده در صحن علنی مجلس،

مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج بررسی صورت گرفته در بخش اول گزارش نشان داد که از ۶۲۸ طرح و لایحه مطرح شده در صحن علنی مجلس، در طی دوره زمانی مورد بررسی، ۷۳ طرح و لایحه با موضوع زنان و خانواده مطرح شده که از این تعداد ۲۸ مورد آن به تصویب مجلس هشتم شورای اسلامی رسیده است.

از مهمترین این قوانین می‌توان به قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار، اصلاح ماده (۹۴۶) قانون مدنی در زمینه ارث، قانون جرائم رایانه‌ای و... اشاره کرد.

از ۷۳ طرح و لایحه حوزه زنان و خانواده، ۴۳ طرح و لایحه نیز در انتظار تصویب هستند یا بایگانی شده‌اند. مقایسه تعداد قوانین تصویب شده در این دوره در مقایسه با ادوار گذشته نشان داد هرچند تعداد قوانین تصویب شده در این دوره از رشد ۴۰ درصدی در مقایسه با قوانین تصویب شده در دوره هفتم برخوردار است، اما ادوار چهارم و پنجم مجلس هریک با ۳۲ قانون، بالاترین آمار تصویب قوانین حمایتی در رابطه با زنان را دارا هستند.

در بخش دوم گزارش، عملکرد هشت نماینده زن مجلس هشتم در صحن علنی براساس مطالعه ۳۸۶ مشروح مذاکرات از تاریخ ۱۳۸۷/۳/۸ تا ۱۳۹۰/۹/۳۰ مورد بررسی قرار گرفته است.

بررسی این فعالیت‌ها که براساس شاخص‌های تعداد طرح‌های امضا شده، تعداد نطق‌های پیش از دستور، مشارکت فعال در تصویب طرح و لایحه، تذکرات آیین‌نامه‌ای، تذکرات به مسئولین اجرایی، سؤال از وزیر احصا شده، نشان داد خانم زهره الهیان نماینده مردم تهران، ری و اسلامشهر و شمیرانات با ۱۰۷ مورد، خانم نیره اخوان بیطرف با ۸۹ گزارش عملکرد و خانم فاطمه رهبر با ۶۸ فعالیت بیشترین نقش را در صحن علنی مجلس ایفا کرده‌اند.

تفکیک فعالیت‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده از سایر فعالیت‌های بانوان نماینده و احصای هریک از شاخص‌های فوق در این رابطه نشان می‌دهد، خانم نیره اخوان بیطرف با ۳۰ گزارش عملکرد و خانم فاطمه رهبر با ۲۸ گزارش عملکرد بیشترین فعالیت را در حوزه زنان و خانواده در مجلس هشتم شورای اسلامی انجام داده‌اند.

منابع و مأخذ

۱. مجموعه قوانین ۶ ماهه اول تا ششم دوره هشتم؛ اداره تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی.
 ۲. معرفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی - دوره هشتم ۱۳۸۷؛ اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی.
 ۳. مشروح مذاکرات مجلس هشتم، ۳۸۶ جلسه (پایان آذرماه ۱۳۹۰).
 ۴. رضوی، بهزاد و آرین قلی‌پور. مهندسی فرهنگی ضرورت نهادی شدن فرهنگ مشارکت سیاسی زنان، ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال سوم، ش ۳۹-۴۰، فروردین و اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۹، شورای عالی انقلاب فرهنگی.
 ۵. رجبی، شهناز. مروری بر قوانین هفت دوره مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده، دفتر فرهنگی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به شماره مسلسل ۱۰۶۱۸.
6. www.majlis.ir.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۳۱۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مروری بر فعالیتهای مجلس هشتم در حوزه زنان و خانواده

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین‌کنندگان: اکرم باجلان، آسیه ارحامی

ناظر علمی: سینا کلهر

متقاضی: طیبه صفایی (نماینده مجلس)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. عملکرد مجلس هشتم در حوزه زنان و خانواده

۲. عملکرد بانوان نماینده در مجلس هشتم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۲/۲۸